

2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΡΧΑΙΑ

Α' Γενικού Λυκείου

Πέμπτη 20 Απριλίου 2023 | Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

- A.** Οι Λακεδαιμόνιοι, όμως, είπαν ότι δεν θα υποδουλώσουν μια πόλη ελληνική που είχε προσφέρει μεγάλες υπηρεσίες στους πολύ μεγάλους κινδύνους που απείλησαν την Ελλάδα· γι' αυτό δέχονταν να κάνουν ειρήνη υπό τον όρο (οι Αθηναίοι), αφού γκρεμίσουν τα Μακρά Τείχη και τα τείχη του Πειραιά, κι αφού παραδώσουν τα πλοία τους εκτός από δώδεκα και κι αφού φέρουν πίσω τους εξόριστους, να ακολουθούν τους Λακεδαιμόνιους και στην ξηρά και στη θάλασσα, όπου τους οδηγούν αυτοί, έχοντας τον ίδιο (μ' αυτούς) εχθρό και φίλο. Ο Θηραμένης και οι πρέσβεις που ήταν μαζί του, μετέφεραν αυτούς τους όρους στην Αθήνα. Όταν εισέρχονταν στην πόλη, τους περικύκλωνε πολύς λαός, επειδή φοβούνταν μήπως γύρισαν άπρακτοι

ΘΕΜΑ Β

- B1.** Οι όροι που οι Λακεδαιμόνιοι έθεσαν στους Αθηναίους έχουν ως στόχο την πλήρη υποταγή της Αθήνας στη Σπάρτη. Συγκεκριμένα, οι Αθηναίοι έπρεπε πρώτα να γκρεμίσουν τα μακρά τείχη και τα τείχη του Πειραιά (**τά τε μακρά τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας**), να παραδώσουν τα πλοία τους εκτός από δώδεκα (**τάς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας**), να δεχτούν πίσω όσους είχαν εξοριστεί λόγω των ολιγαρχικών φρονημάτων τους (**τούς φυγάδας καθέντας**), και να έχουν από εδώ και στο εξής κοινούς φίλους και εχθρούς με τη Σπάρτη (**τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας**) διαλύοντας ουσιαστικά την αθηναϊκή συμμαχία. Οι τέσσερις αυτοί όροι λειτουργούν ως προϋπόθεση για την υλοποίηση του βασικού όρου, ο οποίος είναι οι Αθηναίοι να ακολουθούν

(*Λακεδαιμονίοις ἔπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅποι ἂν ἠγῶνται*) στο μέλλον τους Λακεδαιμόνιους σε κάθε πολεμική δραστηριότητα τόσο στη θάλασσα όσο και στην ξηρά.

Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι ο κύριος όρος δηλώνεται με ένα απαρέμφοτο (*ἔπεσθαι*) ενώ οι προκαταρκτικοί όροι δηλώνονται με μετοχικά σύνολα (*καθελόντας, παραδόντας, καθέντας, νομίζοντας*). Ειδικότερα, οι τρεις πρώτες μετοχές είναι σε χρόνο αόριστο (*καθελόντας, παραδόντας, καθέντας*) εκφράζοντας έτσι το προτερόχρονο σε σχέση με τον κύριο όρο, καθώς αποτελούν πράξεις που θα γίνουν μια φορά με την αποδοχή της συνθήκης, ενώ η τέταρτη μετοχή και το απαρέμφοτο βρίσκονται στον ενεστώτα (*νομίζοντας, ἐφ' ᾧ ἔπεσθαι*) για να εκφράσουν διάρκεια και πράξη εξακολουθητική στο παρόν και στο μέλλον.

B2. Ο Θηραμένης και οι άλλοι πρόσβει μετέφεραν ως απλοί αγγελιοφόροι τους σκληρούς όρους της ειρήνης που τους πρότειναν οι Λακεδαιμόνιοι. Ο Θηραμένης, μάλιστα, πρώτος μίλησε στην Εκκλησία του Δήμου και πρότεινε να τους αποδεχτούν και κυρίως να ανεχτούν την κατεδάφιση των τειχών' όρος που αποτελεί και το ισχυρότερο πλήγμα στο ηθικό των Αθηναίων (*προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρή πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τείχη περιαιρεῖν*). Στη ιστορική αφήγηση του Ξενοφώντα διακρίνουμε τη διάρκεια και την ένταση των συζητήσεων με τη χρήση του παρατατικού *προηγόρει*, αλλά και την προσπάθεια του Θηραμένη να επιβάλει τους όρους (δεοντολογική διατύπωση *ὡς χρή*) χωρίς να αφήνει και πολλά περιθώρια διαπραγματεύσεων και αντιρρήσεων στο πλαίσιο της Εκκλησίας του Δήμου.

Πράγματι, η απήχηση των προτάσεων του Θηραμένη ήταν μεγάλη. Μερικοί έφεραν αντιρρήσεις, *παρ' ὅλη τη δύσκολη θέση που βρίσκονταν λόγω της ἔλλειψης τροφῆς*, προφανώς γιατί θεωρούσαν τους όρους ιδιαίτερα σκληρούς και υποτιμητικούς για την Αθήνα (*Ἀντειπόντων δὲ τινων αὐτῶν*). Οι περισσότεροι, όμως, Αθηναίοι συμφώνησαν να τους αποδεχτούν (*πολὺ δὲ πλειόνων συνεπαινεσάντων*), καθώς είχαν συνειδητοποιήσει ότι δεν υπήρχε πλέον εναλλακτική λύση λόγω της φυσικής εξάντλησης από τη συνεχιζόμενη πολιορκία και την πείνα (*διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῶ λιμῶ*). Η τελική απόφαση της Εκκλησίας του Δήμου υπογραμμίζεται με το *ἔδοξεν* και φανερώνει την απελπιστική θέση των Αθηναίων.

B3. Οι Αθηναίοι έσπευσαν να βρεθούν κοντά στα μέλη της αντιπροσωπείας που επέστρεψε από τη Σπάρτη προκειμένου να ενημερωθούν για τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων με τους Λακεδαιμόνιους. Η αγωνία, η απελπισία και ο φόβος για την επόμενη μέρα (*Είσιόντας δ' αυτούς ὄχλος περιχεῖτο πολύς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν*) είχαν κορυφωθεί λόγω του μεγάλου αριθμού των νεκρών από την έλλειψη τροφίμων (*οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ*). Γι' αυτό και τελικά οι περισσότεροι αποδέχονται την ειρήνη με ανακούφιση και ρεαλισμό έχοντας την πεποίθηση ότι τα δύσκολα πέρασαν, αλλά και την ελπίδα ότι μία νέα αρχή θα γίνει μετά το οριστικό τέλος του πολέμου (*νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας*).

Όμως αυτές οι προσδοκίες τους λίγο καιρό αργότερα διαψεύδονται, καθώς οι Τριάκοντα τύραννοι γρήγορα αθετούν τη δέσμευσή τους και αρχίζουν να αυθαιρετούν. Γίνεται πια φανερό ότι το μόνο που τους απασχολεί είναι να εδραιωθούν στην εξουσία με κάθε τρόπο (*Αργότερα ωστόσο ἄρχισαν να καταστρώνουν σχέδια για να επιβάλουν τὴν ανεξέλεγκτη κυριαρχία τους στην πόλη*). Γι' αυτό καταφεύγουν στη βοήθεια των Λακεδαιμονίων, ζητώντας από αυτούς φρουρά, για να βγάλουν από τη μέση τα κακοποιά στοιχεία της πόλης και να οργανώσουν πολιτικά την Αθήνα (*Το πρώτο βήμα ἦταν να στείλουν στη Λακεδαίμονα τον Αισχίνη και τον Αριστοτέλη, για να πείσουν τον Λύσανδρο να ενεργήσει να τους δοθεί φρουρά — που υπόσχονταν να συντηρούν αυτοί— «ὥσπου να βγάλουν από τη μέση τα κακά στοιχεία και να οργανώσουν το καθεστώς»*), φτάνοντας σε έσχατο σημείο υποτέλειας και προδοσίας, επιδιώκοντας έτσι να επιδοκιμάζονται οι πράξεις τους με τη δύναμη των όπλων. Η δύναμη και η αυτοπεποίθησή τους φτάνει στα όρια της αλαζονείας. Αρχίζουν τις διώξεις, τις εκκαθαρίσεις, χωρίς διακρίσεις, όλων των πολιτικών αντιπάλων τους και τους θανατώνουν, χωρίς δίκη (*αυτός πάλι τους έδινε στρατιώτες από τη φρουρά, που τους βοηθούσαν να συλλάβουν όποιους ήθελαν — όχι πια «κακά στοιχεία» κι ασήμαντα πρόσωπα, αλλ' από δω και μπρος όποιον τους δημιουργούσε την υποψία ότι δε θ' ανεχόταν τον παραμερισμό του κι ότι, αν δοκίμαζε ν' αντιδράσει, θά βρισκε πολλούς συμπαραστάτες*). Για τους Αθηναίους, λοιπόν, μετά τη συνθηκολόγηση δεν ακολούθησε η ειρήνη, όπως νόμισαν, αλλά μια περίοδος βίας και τρομοκρατίας.

B4. α. *κινδύνοις* - κινδύνω,
τείχη - τεῖχος,
θάλατταν - θαλάττας,
πρέσβεις - πρεσβευτής,
τινων - τινός/του

β. *γενομένοις* - γεγένηται,
έποιούντο - πεποίηται,
νομίζοντας - νενόμικε,
λέγων - εἶρηκε,
πείθεσθαι - πέπεισται

B5. α. *άνδραποδιεῖν* - Λακεδαιμόνιοι,
έπεσθαι - τοὺς Ἀθηναίους,
χρή - πείθεσθαι,
Ἄντειπόντων - τινων,
έδοξε - δέχεσθαι

β. *μη άπρακτοι ήκοιεν*: δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση επιθυμίας, εισάγεται με τον ενδοιαστικό σύνδεσμο **μη** για να δηλώσει φόβο μήπως γίνει κάτι ανεπιθύμητο και λειτουργεί ως αντικείμενο στη μετοχή **φοβούμενοι**.

B6. α - Σωστή (σελίδα 29 σχολικού βιβλίου),
β - Σωστή (σελίδα 30 σχολικού βιβλίου),
γ - Λάθος (σελίδα 30 σχολικού βιβλίου),
δ - Λάθος (σελίδα 32 σχολικού βιβλίου),
ε - Σωστή (σελίδα 33 σχολικού βιβλίου)

- B7. 1 - α,
2 - α,
3 - β,
4 - β,
5 - α.

Διευκρίνιση: Τα θέματα αλλά και οι απαντήσεις έχουν αντληθεί από την τράπεζα θεμάτων για να εξασκηθούν οι μαθητές σε αυτά. Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Έχουν ληφθεί υπόψιν, οι ενδεικτικές απαντήσεις που δίνονται από την τράπεζα θεμάτων και έχουν εμπλουτιστεί, όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο.